

УДК 343.102:343.132:343.14

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСОБІВ ОТРИМАННЯ ВІДОМОСТЕЙ ВІД ОСОБИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ДОСУДОВОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Сергій ЛИСАЧЕНКО,
аспірант кафедри кримінального процесу
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячується дослідженню напрямів підвищення ефективності засобів отримання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні. Надається загальна характеристика ефективності засобів отримання відомостей від особи з урахуванням швидкості їх реалізації та дотримання вимог законності та правомірності. На підставі недоліків правових норм та практики їх реалізації у кримінальному досудовому провадженні обґрунтовуються напрями підвищення ефективності вказаних засобів. Визначаються зміни та доповнення до кримінального процесуального та оперативно-розшукового законодавства, що спрямовані на підвищення ефективності засобів одержання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні.

Ключові слова: засоби отримання відомостей, кримінальне досудове провадження, напрями підвищення ефективності, засади кримінального провадження, законодавство, судовий контроль.

DIRECTIONS TO INCREASE THE EFFECTIVENESS OF THE MEANS OF OBTAINING INFORMATION FROM A PERSON IN A CRIMINAL PRE-TRIAL PROCEEDING

Serhiy LYSACHENKO,
Postgraduate Student at the Department of Criminal Process
of Yaroslav Mudryi National Law University

SUMMARY

The article is devoted to the study of ways to increase the effectiveness of the means of obtaining information from a person in a criminal pre-trial proceeding. A general description of the effectiveness of means of obtaining information from a person is given, taking into account the speed of their implementation and compliance with the requirements of legality and lawfulness. Based on the shortcomings of the legal norms and practices of their implementation in the criminal pre-trial proceeding, the directions of increasing the effectiveness of these facilities are substantiated. The changes and additions to the criminal procedural and operational search laws aimed at increasing the effectiveness of means of obtaining information from a person in a criminal pre-trial proceeding are determined.

Key words: means of obtaining information, criminal pre-trial proceeding, directions of increase of efficiency, principles of criminal proceeding, legislation, judicial control.

Постановка проблеми. До новел, які були введені КПК України 2012 р. і яких не було у КПК України 1960 р., належать ті, що ґрунтуються на понятті ефективності: «ефективність кримінального провадження» (ч. 1 ст. 34), «неефективне досудове розслідування» (п. 8 ч. 2 ст. 36; п. 2 ч. 2 ст. 39), «ефективність досудового розслідування» (ч. 4 ст. 38), «неефективне здійснення прокурором нагляду за дотриманням законів під час проведення досудового розслідування» (ч. 3 ст. 37) [1, с. 126]. Водночас, згадуючи про загальні аспекти ефективності кримінального провадження загалом та досудового розслідування зокрема, законодавець не звертає уваги на ефективність окремих процесуальних засобів здійснення кримінального досудового провадження, які, передусім, і визначають якість підготовленого досудового обвинувачення.

Важливу роль у визначенні ефективності кримінального досудового провадження відіграє дієвість засобів отримання відомостей від особи під час розслідування, оскільки під час їх здійснення одержується цінна особиста інформація про обставини вчиненого кримінального правопорушення. Зокрема, важко переоцінити для практики досудового провадження результативність таких засобів отримання відомостей від особи, як допит, освідчування,

відібрання зразків для експертизи, обшук особи, пред'явлення для впізнання, слідчий експеримент, опитування, аудіо-, відеоконтроль особи, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, електронних інформаційних мереж, арешт кореспонденції та спостереження за особою.

Водночас чинна кримінальна процесуальна регламентація та наявна реалізація засобів отримання відомостей від особи у досудовому провадженні є недосконалою, що негативно позначається на ефективності розв'язання практичних питань кримінального розслідування у частині здобуття процесуальних даних про факт скоєного кримінального правопорушення.

Актуальність теми дослідження підтверджується необхідністю збільшення рівня ефективності реалізації засобів отримання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні, а також відсутністю системних процесуальних досліджень зазначеної тематики.

Стан дослідження. Деякі питання ефективності засобів отримання відомостей у кримінальному провадженні опрацьовували різні вчені, зокрема, В.П. Бахін, І.В. Гловюк, Ю.М. Грошевий, В.А. Журавель, О.В. Капліна, В.О. Коновалова, Л.М. Лобойко, М.А. Погорельський, С.М. Стахів-

ський, В.М. Трофименко, А.Р. Туманянц, Л.Д. Удалова, В.Ю. Шепітько, О.Г. Шило, М.Є. Шумило, О.Г. Яновська. Втім, науковці досліджували загальні фактори ефективності окремих процесуальних засобів у кримінальному процесі, процесуалісти не ставили за мету визначити та охарактеризувати напрями підвищення ефективності засобів отримання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні.

Метою і задачею статті є дослідження напрямів підвищення ефективності засобів отримання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні. Задля реалізації цього дослідження потрібно виконати завдання щодо надання загальної характеристики ефективності вказаних процесуальних засобів та визначення напрямів підвищення їх ефективності.

Виклад основного матеріалу. Переходячи безпосередньо до розкриття теми, що поставлена у заголовку статті, варто надати деяку загальну характеристику ефективності реалізації засобів отримання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні. Ефективність здійснення останніх, як і будь-якого іншого виду юридичної діяльності, залежить від швидкості досягнення мети, що ставиться перед початком їх реалізації. З огляду на назву наведених процесуальних засобів, можна цілком впевнено зазначити, що їх бажаним результатом є одержання процесуальних відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні. Тобто чим менше часу треба для отримання особистої інформації шляхом застосування процесуальних засобів, тим ефективнішими вони є у кримінальному провадженні. Збільшення часу отримання процесуальних фактів від особи у процесі досудового розслідування закономірно зменшує рівень ефективності використання відповідних кримінальних процесуальних засобів.

Крім часу, що витрачається для отримання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні, на ефективність вищезазначених засобів впливає законність та правомірність їх здійснення. У перебігу кримінального провадження важливо не лише швидко здобувати необхідну доказову інформацію, а й робити це відповідно до положень закону та згідно з правами людини. Інакше, про ефективність не можна вести мову. Порушення вимог законності та правомірності не може виправдати зменшення часу реалізації засобів отримання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні. У цьому полягає особливість визначення ефективності застосування процесуальних засобів, що є предметом нашого дослідження.

Надавши невелику характеристику ефективності засобів отримання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні, визначимо напрями підвищення їх ефективності.

1. Узгодження правової регламентації засобів отримання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні із загальними засадами кримінального провадження. Реалізація допиту у кримінальному досудовому провадженні не узгоджується з кількома загальними засадами кримінального провадження, що зменшує ефективність отримання процесуальних даних від особи. По-перше, проведення стороною обвинувачення допиту усіх свідків на досудовому розслідуванні одночасно з попередженням про кримінальну відповідальність (ст. ст. 384, 385 КК України) ставить сторону захисту у наперед невідгідне положення, що не може не суперечити засаді змагальності та свободі в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості (ст. 22 КПК України). Положення останньої як сторони обвинувачення, так і сторони захисту надають рівні права на збирання і подання доказової інформації до суду. Але вказане право

сторона захисту не може належним чином здійснити у зв'язку з тим, що особи, які дають «бажані» для сторони обвинувачення показання, бояться їх справедливо змінити у судовому розгляді з огляду на наявну кримінальну відповідальність за введення в оману суду або іншого уповноваженого органу. По-друге, проведення слідчим, прокурором допиту до суду не відповідає загальній zasadі безпосередності дослідження показань (ст. 23 КПК України), згідно з вимогами якої показання від учасників кримінального провадження мають одержуватися безпосередньо за наявності судового органу. Проте сторона обвинувачення отримує показання від осіб на етапі досудового провадження не лише без суду, а й переважно за відсутності представників сторони захисту, що не сприяє забезпеченню прав і законних інтересів учасників кримінального провадження. По-третє, здійснення допиту у кримінальному досудовому провадженні може не узгоджуватися із загальними засадами права на захист та свободи від самовикриття, оскільки слідчий, прокурор підставу «наявність достатніх доказів для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення» (п. 3 ч. 1 ст. 276 КПК України) тлумачить суб'єктивно не на користь сторони захисту, тим самим гальмуючи одержання особою процесуального статусу підозрюваного. Негативним наслідком такого правозастосовного тлумачення є отримання відомостей від особи у процесуальному статусі свідка з порушенням права на захист та свободи від самовикриття. По-четверте, проведення на стадії досудового розслідування одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб може вступати у конфлікт не лише з вищеперерахованими загальними засадами, а й суперечити zasadі доступу до правосуддя (ст. 21 КПК України) та розумності строків (ст. 28 КПК України), тому що самостійне переважно одностороннє узгодження стороною обвинувачення показань осіб у досудовому провадженні може мати результатом винесення неправомірного рішення про закриття кримінального провадження з наступним його довготривалим оскарженням до слідчого судді¹.

Щоб підвищити ефективність проведення допиту, необхідно правову регламентацію цього засобу отримання відомостей від особи узгодити зі змістом перерахованих вище загальних засад кримінального провадження. З метою узгодження регулювання допиту із загальними засадами змагальності та безпосередності дослідження показань варто прибрати вимогу закону стосовно попередження стороною обвинувачення допитувану особу про будь-яку кримінальну відповідальність та змінити правовий статус відомостей, що одержуються у результаті використання зазначеного процесуального засобу. Тобто зі змісту ч. 3 ст. 224 КПК України має бути виключений такий текст: «У разі допиту свідка він попереджається про кримінальну відповідальність за відмову давати показання і за давання завідомо неправдивих показань, а потерпілий – за давання завідомо неправдивих показань», а зі змісту ч. 2, 3 ст. 95 КПК України необхідно виключити слова «досудового розслідування та» та «слідчому, прокурору».

Удосконалення законодавчої регламентації допиту з огляду на положення загальних засад забезпечення права на захист та свободи від самовикриття передбачає внесення нормативних змін до ч. 1 ст. 42 КПК України, зміст якої після слів «особа, яка затримана за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, або» треба доповнити словами «особа, яка подала до слідчого, прокурора клопотання про надання статусу підозрюваного».

¹ Детальніше про проблемні питання допиту у кримінальному досудовому провадженні див.: Лисаченко С.Л. Проблеми проведення допиту на стадії досудового розслідування [2].

Ефективність одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб може бути збільшена шляхом внесення змін до законодавчих приписів ч. 9 ст. 224 КПК України, зокрема текст: «Слідчий, прокурор має право провести одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб для з'ясування причин розбіжностей у їхніх показаннях» має бути замінений текстом: «Одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб для з'ясування причин розбіжностей у їхніх показаннях може проводитись винятково під час досудового розслідування в судовому засіданні згідно з положеннями ст. 225 цього Кодексу». Ці зміни до КПК України будуть сприяти забезпеченню прав і законних інтересів учасників кримінального провадження, а тому збільшать ефективність такого засобу отримання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні, як допит.

2. Деформалізація кримінального процесуального унормування засобів отримання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні. Ефективність вказаних процесуальних засобів одержання фактичної інформації стосовно вчиненого кримінального правопорушення знижується через виконання слідчим, прокурором великої кількості непотрібних формальних приписів кримінального процесуального закону. Представники сторони обвинувачення дотримуються багатьох процесуальних вимог у процесі здійснення гласних та негласних засобів одержання відомостей від особи на стадії досудового розслідування, хоча їх процесуальні результати у судовому розгляді не мають жодного значення з огляду на правило безпосереднього судового дослідження показань, речей та документів (ст. 23 КПК України). Щодо зазначених джерел доказів у КПК України передбачені окремі норми стосовно їх обов'язкового дослідження під час судового розгляду. Зокрема, приписи ст.ст. 351–359 КПК України унормовують підстави і процесуальний порядок дослідження показань, речових доказів та документів.

Окрім формалізованого виконання суто процедурних норм щодо застосування засобів здобуття особистих даних, органи досудового розслідування невинувато ретельно фіксують результати своєї діяльності. Як вірно вказується у процесуальній літературі, жоден допит не відбувається без підготовки детального протоколу. На збереження цієї традиції не вплинули навіть законодавчі новації, що передбачають необхідність безпосереднього отримання судом показань осіб (ч. 1 ст. 23 КПК), а також запровадження процедури допиту свідка, потерпілого під час досудового розслідування слідчим суддею (ст. 225 КПК). Зазначені правила в ідеалі мають зменшити подібну «паперотворчість» у діяльності органів розслідування. Однак досі кожен допит забирає велику кількість часу як у слідчих, так і в допитуваних осіб внаслідок необхідності оформлення значної кількості документів, які надалі не використовуються під час судового провадження [3, с. 43].

Проблему надлишкової формалізації можна вважати одним із засобів отримання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні, а саме освідчення, відібрання зразків для експертизи, обшук особи, пред'явлення для визнання, слідчого експерименту, аудіо-, відеоконтролю особи, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, електронних інформаційних мереж, арешт кореспонденції та спостереження за особою. Належним чином здійснюючи та оформлюючи їх, органи розслідування виконують значний обсяг формальної неефективної досудової роботи.

Окреме місце щодо виконання зайвих формальностей у системі засобів отримання даних від особи у кримінальному досудовому провадженні належить поясненню. Останній процесуальний засіб реалізується майже щодо

кожного факту надходження інформації про вчинене кримінальне правопорушення до внесення відповідних відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Проте використання цього процесуального засобу у процесуальному сенсі не приносить ніяких результатів, бо, як регламентується у ч. 8 ст. 95 КПК України, пояснення «не є джерелом доказів». Тому після занесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань на початку розслідування слідчий, прокурор неефективно дублюють отримання пояснень від особи шляхом проведення допитів різних учасників досудового провадження, процесуальна цінність яких, як ми зазначали вище, нівелюється неодмінним судовим дослідженням показань.

Люди, яких опитують і допитують у цих процесах, не розуміють, чому їм доводиться п'ять, а то й більше разів розповідати одне й те саме різним посадовим особам одного й того самого правоохоронного органу. І особи, допитані (опитані) п'ять разів під час досудового провадження, дуже дивуються, коли їх викликають до суду і там пропонують розповісти вшосте про те саме [4, с. 238].

Такий підхід до регламентації досудового провадження суперечить і принципу стадійності кримінально-процесуальної діяльності, бо під час досудового провадження без потреби повторюються певні частини кримінально-процесуальної діяльності. Повтори знижують ефективність усієї досудової кримінально-процесуальної діяльності, перетворюючи її на складну, незрозумілу для учасників судочинства процедуру [4, с. 238–239].

З метою підвищення ефективності засобів одержання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні варто деформалізувати процесуальне законодавство у частині їх правової регламентації. Як мінімум, треба змінити приписи ч. 1 ст. 104 КПК України: після слів «У випадках, передбачених цим Кодексом» додати слова «та коли слідчий, прокурор визнає це за необхідне». Також корисним у плані деформалізації є коректування ч. 8 ст. 95 КПК України, зміст якої після слів «та інших осіб за їх згодою пояснення» доповнити словами «що фіксується у вільній формі та».

3. Уніфікація приписів кримінального процесуального та оперативного-розшукового законодавства щодо правового регулювання засобів отримання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні. Правова регламентація оперативного-розшукових заходів, після здійснення яких отримуються фактичні відомості від особи, є менш ефективним, ніж процесуальне унормування аналогічних за призначенням негласних слідчих (розшукових) дій. Якщо нормативне регулювання негласних слідчих (розшукових) дій, спрямованих на фіксацію особистих відомостей, включає необхідні гарантії забезпечення прав і свобод людини щодо закріплення граничних часових параметрів реалізації (ч. 5 ст. 246 КПК України) та порядку обов'язкового інформування стосовно обмеження прав у перебігу негласної діяльності (ст. 253 КПК України), то приписи Закону України «Про оперативного-розшукову діяльність» не містять відповідних норм щодо максимальних строків здійснення оперативного-розшукових заходів та обов'язкового повідомлення особи про факт їх виконання у разі обмеження прав. Таким чином, врегульовані оперативного-розшуковим законодавством такі негласні засоби отримання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні, як спостереження за особою, арешт кореспонденції, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, електронних інформаційних мереж, аудіо-, відеоконтроль особи та опитування (ст. 8 Законом України «Про оперативного-розшукову діяльність»), мають більш низький рівень ефективності порівняно зі схожими негласними засобами, що передбачені змістом кримінального процесуального законодавства.

Збільшення ефективності негласних засобів отримання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні, що унормовані Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність», можливе через уніфікацію приписів кримінального процесуального та оперативно-розшукового законодавства. У змісті зазначеного нормативно-правового акта варто регламентувати граничний строк виконання негласних засобів отримання відомостей від особи та встановити процедуру повідомлення їй інформації про проведення щодо неї правообмежувальних оперативно-розшукових заходів. Для цього у зміст ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» необхідно додати таке положення: «*Оперативно-розшукові заходи мають бути завершені у строк, передбачений законодавством України, але не пізніше 18 місяців з моменту початку їх реалізації*», а у ст. 9 закріпити такий текст: «*Особу, права яких були обмежені у перебігу здійснення оперативно-розшукових заходів мають бути повідомлені про такі обмеження у письмовій формі згідно з положеннями ч. 2 ст. 253 Кримінального процесуального кодексу України*».

4. Удосконалення судового контролю за досудовою отримання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні. Неefективність судового контролю за процесуальними засобами одержання інформації зумовлюється як приписами кримінального процесуального законодавства, так і практикою його реалізації у досудовому провадженні. Законодавче закріплення попереднього судового контролю за гласними (примусове відібрання біологічних зразків для експертизи, примусове проведення медичної або психіатричної експертизи) та негласними (аудіо-, відеоконтроль особи, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, електронних інформаційних мереж, арешт кореспонденції та спостереження за особою) засобами отримання відомостей від особи не сприяє оперативності процесу формування фактичної бази щодо вчиненого кримінального правопорушення.

Слідчі судді у робочі дні (не кажучи вже про святкові та вихідні дні) можуть неefективно виконувати свої функціональні обов'язки у частині невідкладного та швидкого розгляду клопотання про здійснення гласних або негласних засобів отримання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні. Подекуди слідчі судді вимагають надання додаткових документів для підтвердження фактичних даних, що наводяться у клопотанні слідчого, прокурора. Прагнення до повного виконання, іноді до перевиконання формальних вимог КПК України гальмує процес прийняття слідчим суддею процесуального рішення та знижує результативність одержання від особи важливих фактичних даних про обставини кримінального правопорушення [5, с. 134].

Досліджуючи забезпечення ефективності досудового розслідування в контексті останніх змін до КПК України, М.І. Бортун справедливо зазначає, що такі зміни не сприяють балансу повноважень сторони обвинувачення та органів судового контролю на досудовому розслідуванні, оскільки значною мірою поведінка слідчого судді визначається не певним критерієм забезпечення прав і свобод особи під час досудового розслідування відповідно до його функцій, а внутрішнім переконанням доцільності проведення процесуальних дій, що притаманне не процесу збору доказів, а здійсненню правосуддя, яке на досудовому розслідуванні не відбувається [6, с. 36]. Повільна реалізація такого внутрішнього переконання у процедурі попереднього судового контролю перешкоджає не лише ефективності досудового розслідування у контексті нещодавніх законодавчих змін, а й є перепорою дієвості засобів отримання відомостей від особи у досудовому провадженні у світлі тривалого функціонування чинних кримінальних

процесуальних норм. Недосконалість судового контролю за гласними та негласними засобами здобуття процесуально важливої інформації є наслідком затягування підготовки обвинувачення на стадії досудового розслідування.

Ефективність засобів отримання відомостей від особи у досудовому провадженні може зрости через удосконалення судового контролю, зокрема заміни правової регламентації попереднього судового контролю на врегулювання у невідкладних випадках подальшого судового контролю за гласними та негласними процесуальними засобами. Наведений варіант удосконалення судового контролю потребує внесення нормативних змін та доповнень. Так, положення ч. 3 ст. 245 КПК України варто доповнити таким текстом: «*З метою забезпечення швидкості досудового розслідування примусове відбирання біологічних зразків в особи може здійснюватися до постановлення ухвали слідчого судді за постановою прокурора. У такому разі прокурор має негайно після завершення слідчої (розшукової) дії звернутися до слідчого судді з відповідним клопотанням*»; зміст ст. ст. 260, 261, 263, 264 варто доповнити частинами, в яких унормувати такий текст: «*Вказана негласна слідча (розшукова) дія може бути розпочата на підставі постанови слідчого, прокурора лише у випадку, передбаченому частиною першою статті 250 цього Кодексу*».

Висновки. На підставі здійсненого дослідження напрямів підвищення ефективності засобів отримання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні можна сформулювати такі висновки:

1) ефективність досліджених процесуальних засобів залежить не лише від швидкості (витраченого часу) одержання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні, а й від дотримання вимог законності та правомірності;

2) напрямами підвищення ефективності засобів отримання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні є: узгодження правової регламентації зазначених засобів із загальними засадами кримінального провадження; деформалізація кримінального процесуального унормування засобів; уніфікація приписів кримінального процесуального та оперативно-розшукового законодавства щодо правового регулювання засобів; удосконалення судового контролю за процесуальними засобами.

Перспективами подальших розвідок у цьому напрямі можуть бути: 1) визначення інших напрямів підвищення ефективності засобів отримання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні; 2) дослідження ефективності аналогічних засобів під час судового розгляду.

Список використаної літератури:

1. Стеценко Ю.В. Ефективне досудове розслідування: зміст поняття. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2018. Випуск 49. Том 2. С. 126–129.
2. Лисаченко С.Л. Проблеми проведення допиту на стадії досудового розслідування. Порівняльно-аналітичне право. 2017. № 6. С. 364–368. URL: http://www.pap.in.ua/6_2017/110.pdf.
3. 35 неформальних практик у кримінальному судочинстві України / Банчук О.А., Дмитрієва І.О., Лобойко Л.М., Саїдова З.М. Київ: «Арт-Дизайн», 2014. 48 с.
4. Лобойко Л.М. Реформування кримінально-процесуального законодавства в Україні (2006–2011 роки). Частина 1: Загальні положення і досудове провадження. К.: Істина, 2012. 288 с.
5. Лисаченко С.Л. Судовий контроль за засобами отримання відомостей від особи у кримінальному досудовому провадженні. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Юридичні науки». 2018. № 6. Том 29 (68). С. 132–136.

6. Бортун М.І. Забезпечення ефективності досудового розслідування в контексті останніх змін до КПК України. Юридична Україна. 2018. № 5-6. С. 32–39.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА

Лисаченко Сергій Леонідович – аспірант кафедри кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Lysachenko Serhiy Leonidovych – Postgraduate Student at the Department of Criminal Process of Yaroslav Mudryi National Law University

Lysachenko.sl@gmail.com

